SCIENCE PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

Son 7 Jild 4

2024

ISSN: 2181-1342 (Online)
Сайт: https://scienceproblems.uz
DOI: 10.47390/SPR1342V4I7Y2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 7 (4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Аброр – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймахамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ходим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалохонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров ҚулматАширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликов Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаххаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Рахман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуротовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич - юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна - педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васила Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Карамаддиновна – психология фанлари доктори, доцент,

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович –сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич –сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

IJTIMOIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI
4-jild, 7-son (IyuL, 2024). -387 bet.

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Abduxamidov Islombek
O'ZBEKISTON AHOLISINING ROSSIYA FEDERATSIYASIDA MEHNAT MUHOJIRLIGI TARIXI 10-18

Фарманова Гульнара Комилевна
ПОДНЯТИЕ МЕТОДИКИ АРХЕОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ НА ОБЩЕМИРОВОЙ УРОВЕНЬ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ 19-24

Индиаминова Шоира Амриддиновна
РАЗВИТИЕ КУЛЬТУРЫ И ИСКУССТВА В САМАРКАНДСКОМ СОГДЕ В ЭПОХУ РАННЕГО СРЕДНЕВЕКОВЬЯ 25-29

Mirzakhamdamova Dildora Zafarovna
XOTIN-QIZLAR BANDLIGINI TA'MINLASHDA FARG'ONA VILOYATIDA IPAKCHILK ORQALI KASANACHILIK VA UY MEHNATINI RIVOJLANTIRISH 30-35

Ismoilova Parvina
TURKISTON MINTAQASIDAGI INSTITUTSIONAL O'ZGARISHLAR: ROSSIYA KAPITALI UCHUN KANALLARNING SHAKLLANISHI (19-ASR OXIRI - 20-ASR BOSHLARI) 36-41

Jomurodov Lazizbek Islomovich
O'ZBEKISTONDA TERI-TANOSIL KASALLIKLARIGA QARSHI KURASH JARAYONI 42-46

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Назарова Раъно Рустамовна, Нигматуллаева Гульчехра Нуруллаевна
ОСНОВНЫЕ ФАКТОРЫ, КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ, ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЕ УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ В СФЕРЕ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ 47-54

Yegamberdiyeva Xurshidaxon Alisherovna
VAGONLARDAN FOYDALANISHNING SIFAT KO'RSATKICHINI OSHIRISHNI TADQIQ QILISH 55-61

Mamadaliyev Ulug'bek
JAHON TURIZMIDA TUROPERATORLIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH HOLATI 62-69

Jalilov Arslon Xoshimovich
TEMIR YO'L TRANSPORTINING INNOVASION MUHITDAGI RAQOBATDOSHLIK DARAJASINI BAHOLASH 70-75

Kamchibekov Farxod Olimjonovich
O'ZBEKISTON HUDUDLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA MAXSUS IQTISODIY HUDUDLAR VA KICHIK SANOAT ZONALARINING ROLI 76-82

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Djurayev Lukmon Narzullaevich
ZAMONAVIY O'ZBEKISTON JAMIYATIDA YOSHLAR IQTISODIY MADANIYATINING TRANSFORMATSIYALASHUVI 83-87

Norkulov Ubaydulla Umarovich
MAHALLADA JINOYATLARNI ERTA ANIQLASHDA JAMOATCHILIK NAZORATINI KUCHAYTIRISHNING IJTIMOIY-FALSAFIY MEXANIZMLARI 88-92

Пулатов Шердор Нематёнович
ДОКТРИНА ЛЮБВИ АЛИШЕРА НАВАИ И МАХАТМЫ ГАНДИ 93-105

Yusupov Murodali Sunnatovich
O‘ZBEKISTON QISHLOQ XO‘JALIGIDA INNOVATSION TIZIMLARNI QO‘LLASHNING IJTIMOIY-FALSAFIY MASALALARI 106-110

Suleymanov Sarvar Sunatullayevich
O'ZBEKISTONNING YANGI DAVRGA XOS BO'LGAN MA'NAVIY TEXNOLOGIYALARNING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI 111-116

Shernazarov Ravshan Avazovich
SIYOSIY E’TIQOD: UNING TIZIMI VA FUNKSIYASINING FALSAFIY TAHLILI 117-122

Nasrullayev Ravshanxon Sirojxonovich
VATANPARVARLIKNI IJTIMOIY- MADANIY HODISA SIFATIDA AHAMIYATI 123-126

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Matkarimova Salomat Ko‘ziyevna
ALISHER NAVOIY VA HAYDAR XORAZMIY: MUSHTARAKLIK VA O‘ZIGA XOSLIK 127-133

Tairova Maxfuza Abdusattorovna
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI MAMLAKATSHUNOSLIKKA DOIR RAMZIY VOSITALARNING TARJIMADA QAYTA IFODALANISHI 134-139

Rahimova Maftuna
LISONIY BELGI VA ASSOTSIATSIYA 140-143

Umaraliyeva Dildora Taxirjanovna
O‘ZBEK LATIFALARI, ULARNING TASNIFI VA TO‘PLASH BORASIDA OLIB BORILGAN TADQIQOTLAR 144-147

Xursanov Nurislom Iskandarovich
O‘ZBEK FRAZEOLOGIK BIRLIKLARINING PRAGMATIK TAHLILI 148-154

Umarov Umidjon Akram o‘g‘li
RAMZ AXRETIPLARINING TASNIFLANISHI VA BADIIY TAHLILI 155-159

Облоқулова Шаҳло Асрор қизи
ЗАМОНАВИЙ ЖАҲОН АДАБИЁТИДА ТАОМ ДИСКУРСИ 160-164

Nazarova Lola Maqsadilla qizi
KORPUS LINGVISTIKASI: BNC KORPUSINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI 165-170

Umarxonova Dilafruz Murotjonovna
“MARDLIK” VA “QO‘RQOQLIK” KONSEPTLARINING AKSIOLINGVISTIK TAHLILI 171-175

Yunusova Ganjina Rustamovna
NAZMDA YO‘L XRONOTOPINING BADIIY-ESTETIK XUSUSIYATLARI 176-180

Мусаев Файзулло Оманович
АРАБ ДУНЁСИДА “МАСАЛ” ИЛМИНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА РИВОЖИ 181-186

Ubaydullayeva Dilafruz Fazliddinovna
INGLIZ VA O‘ZBEK TILIDAGI "ANGER" VA "G‘AZAB " ATAMALARINING ETIMOLOGIK VA LEKSIKOGRAFIK TAHLILI 187-192

Narmuratov Zayniddin Radjabovich
FRAZEOLOGIK BIRLIKLAR KOMPONENTLARI TAHLILI VA ULARNING STRUKTURAVIY MODELLARI 193-196

Masharipova Nargiza Otaxonovna
TARIXIY-BADIIY ASARLAR TARJIMASIDA DINIY VA TARIXIY SO‘ZLAR TARJIMASI MUAMMOSI 197-201

Икромова Нигина Ойбековна
ПСИХОЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ТРУДНОСТИ ПЕРЕВОДА ЗАГЛАВИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ 202-207

Najmiddinova Mehrigul Najmiddin qizi
NEGATIVLIKNI IFODALOVCHI TEXNIKAGA OID TERMINLARNING QIYOSIY TADQIQI (INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARI MISOLIDA) 208-213

Eshniyazova Maysara Beknazarovna
“NAZMUL JAVOHIR” ASARIDA G’OYAVIY BADIIY POETIKA 214-221

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Саидов Акром Акмалович
ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ЖАЗОНИ ИЖРО ЭТИШ СИЁСАТИ ҲАМДА УНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ 222-230

Raimova Nargiza Doroyevna
TIJORAT MAXFIY MA'LUMOTLARINI HIMOYA QILISH: INTELLEKTUAL MULK HUQUQI SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI 231-237

Умурзақов Жасурбек Қосимжанович
КРИПТО-АКТИВЛАР НОҚОНУНИЙ АЙЛАНМАСИ БИЛАН БОҒЛИҚ ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАР УЧУН ЖАВОБГАРЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 238-242

Nurmamatova Noila Doniyorovna
KONSTITUTSIYAVIY SUDLOV ORGANI TOMONIDAN FUQAROLAR VA YURIDIK SHAXSLARNING SHIKOYATINI KO‘RIB CHIQISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 243-248

Mихammadjonov Jasurbek Jaxongir o‘g‘li
FUQAROLARNING TADBIRKORLIK BILAN SHUG‘ULLANISH HUQUQINING XALQARO VA MINTAQAVIY HUQUQIY KAFOLATLARI 249-260

Адилбаев Бекбосын Абатбаевич
ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ ВАКИЛЛИК ТУШУНЧАСИ, МОҲИЯТИ ВА ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ 261-267

Турсунбоев Сардор Муроджон ўғли
ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ТИЗИМИДА ТЕРГОВ ТУЗИЛМАЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛИЙ-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ 268-275

Mukumov Bobur
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA GERMANIYA FEDERATIV RESPUBLIKASIDA TOVAR BELGILARINI HUQUQIY MUHOFAZA QILISH MASALALARI 276-282

Nabiev Firuz Xamidovich
INTELLEKTUAL MULK SOHASIDAGI XALQARO HUQUQIY NORMLARNI O'ZBEKISTON

RESPUBLIKASI QONUNCHILIGIGA IMPLEMENTATSIYA QILISHDA "MOSLASHUVCHANLIK" KONTSEPTSIYASINING O'RNI 283-289

Калимбетов Ерназар
ГРАЖДАНСКИЕ ПРАВА В СФЕРЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПОНЯТИЕ, ВИДЫ И СОДЕРЖАНИЕ В КОНТЕКСТЕ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ 290-297

Ibrohimov Azimjon Abdumo'min o'g'li
KORPORATSIYANI AMALDA BOSHQARUVCHI SHAXSLAR JAVOBGARLIGI 298-306

Ходжаева Ширин
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ РИСКОВ, СВЯЗАННЫХ С ПРЕДДОГОВОРНЫМИ ОТНОШЕНИЯМИ 307-317

Маматкулов Камолиддин Галабаевич
ТАҚИҚЛАНГАН ЭКИНЛАРНИ ЕТИШТИРИШ БИЛАН БОҒЛИҚ ЖИНОЯТЛАРНИ ТЕРГОВ ҚИЛИШДА ИСБОТЛАНУВЧИ ҲОЛАТЛАР ВА УЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ 318-323

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Nazarova Ra'no Sidiq qizi
HUQUQBUZARLIKKA MOYIL BO'LGAN BOLALARDA O'Z-O'ZINI NAZORAT QILISH KO'NIKMASINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI 324-329

Fayzullayeva Gulchexra Sharipboyevna
UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTAB O'QITUVCHISI KASB STANDARTINING MAZMUN TAHLILI 330-341

Hamidova Laylo Kamildjonovna
OLIY PEDAGOGIK TA'LIMDA ARALASH O'QITISH MODELLARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI 342-346

Ajiniyazova Sholpan Saparniyazovna, Uteniyazov Karimbay Kuanishbaevich
MAKTABDA KIMYOVIY MASALALARNI ECHISH BO'YICHA MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH SHAKILLARI 347-357

Rasulova Dilafruzxon Sharobiddin qizi
GLOBAL PEDAGOGIK SAVODXONLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TALABALAR KOMPETENSIYASIGA METODIK YONDASHUVLAR 358-363

Kenjaboyev Sharifjon Shuxrat o'g'li
INDIVIDUAL-KABIY RIVOJLANISH – PEDAGOGLIK KASBI TARBIYASINING AJRALMAS QISMI SIFATIDA 364-369

Jalilov Umidjon Jahongirovich
OG'IR ATLETIKA MASHQLARINING AMALGA OSHIRISH USLUBIYATI 370-375

Najmiddinova Gulnora Najmiddin qizi
OLIY TA'LIM TIZIMIDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMLARI 376-381

SCIENCE PROBLEMS.UZ

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari
Actual Problems of Humanities and Social Sciences
Volume 4 | Issue 7 | 2024
ISSN Online: 2181-1342

Received: 30 June 2024
Accepted: 5 July 2024
Published: 15 July 2024

Article / Original Paper

RESEARCH ON IMPROVING QUALITY INDICATORS OF WAGON OPERATION

Egamberdiyeva Khurshidakhon Alisherovna
Scientific researcher, Tashkent State Transport University

Abstract. This study develops a methodology to assess the impact of increasing the payload capacity of railway wagons from 23.5 tons to 25 tons on the overall reliability of the wagon fleet. As a result, opportunities for increasing wagon payload capacity as per demand and reducing the required fleet size have been identified.

Keywords: wagon reliability, wagon fleet, technical parameters of wagons, wagon payload capacity.

VAGONLARDAN FOYDALANISHNING SIFAT KO'RSATKICHINI OSHIRISHNI TADQIQ QILISH

Yegamberdiyeva Xurshidaxon Alisherovna
Mustaqil izlanuvchi, Toshkent davlat transport universiteti

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot ishida vagonning gíldirak o'qlaridan relslarga tushadigan yuklamani 23,5 ts dan 25 ts ga oshirishning ishchi parki vagonining unumdorligiga ta'sir qilish metodologiyasi ishlab chiqildi. Unga ko'ra vagon o'q yuklamasini oshirish xisobiga yuk vagonining unumdorligini oshirish va vagonning talab etiladigan parkini kamaytirish imkoniyati aniqlanadi.

Kalit so'zlar: vagon unumdorligi, vagonning ishchi parki, vagonlarning texnik parametrlari, vagon aylanmasi.

DOI: https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I7Y2024N08

Kirish. Yuk vagonining unumdorligi — vagondan foydalanishning umumiy sifat koʻrsatkichi boʻlib, u vagonlarga yuklash va vagonning aylanish vaqtiga bogʻliq.

Yuk vagonining unumdorligi — harakatlanuvchi tarkibdan foydalanishni tavsiflovchi muhim koʻrsatkichlardan biridir. Ushbu koʻrsatkich maʼlum bir vaqt davriga (odatda bir kunga) tegishli vagonlarning ishchi parkiga boʻlingan netto yuk aylanmasining koeffitsiyenti sifatida hisoblanadi, shuning uchun u ishchi parkining vagonining oʻrtacha sutkalik unumdorligi deb ham ataladi, hamda vaqt birligida bitta vagon qancha netto tonna-kilometr ish bajarishini koʻrsatadi[3].

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi. Mamlakatimizda Oʻzbekiston Respublikasi temir yoʻllarida iqtisodiy yoʻnalishda tadqiqot olib borgan olimlardan J.S.Fayzullayev, A.A.Gulamov, A.I.Rahimovlarning tadqiqot ishlari temir yoʻlning integratsiyalashgan tizimdagi yutgan oʻrni va xususiyatlari, temir yoʻlning asosiy fondlarini qayta tiklash yoʻllarini tadqiq qilish, temir yoʻl kompaniyasida boshqaruv strategiyasini ishlab chiqish kabi masalalarga bagʻishlangan.

Tadqiqot metodologiyasi. Vagon parki temir yoʻl ekspluatatsiya faoliyatining, shuningdek moddiy-texnika bazasining muhim tarkibiy qismlaridan biridir. Vagon parki — temir yoʻllarni ekspluatatsion faoliyatini amalga oshirish uchun zarur boʻlgan temir yoʻlning mehnat predmetini tashkil qiluvchi vagonlar bilan taʼminlaydi.

Vagon parkining tarkibidagi vagonlar harakat xavfsizligini, tashiladigan yuklar xavfsizligini taʼminlay oladigan darajada tashishga yaroqli boʻlishi lozim. Bundan uning asosiy vazifalari: yuk vagonlarining uzluksiz oʻsishi va ulardan foydalanish intensivligi sharoitida yuqori koʻrsatkichlarni taʼminlash; vagonlarni taʼmirlash boʻyicha belgilangan rejani bajarish; texnik vositalardan tejamkorlik bilan foydalanish; taʼmirlash korxonalari va ularning boʻlinmalari ishida eng katta samaradorlikka erishish [2].

Oʻz navbatida vagon parkining temir yoʻl transportining ekspluatatsion faoliyatini amalga oshirishga yetarli darajadagi sonini taʼminlash dolzarb muammolardan biri hisoblanadi.

Tahlil natijalari shuni koʻrsatmoqdaki, Oʻzbekiston temir yoʻllarida yuk vagonlari yetishmasligi kuzatilmoqda. Vagon parki modernizatsiya qilingan va yangilangan butlovchi qismlar bilan taʼminlangan zamonaviy harakatlanuvchi tarkibi bilan toʻldirilmayapti, xizmat muddati oʻtgan vagonlar esa har yili muntazam ravishda ishdan chiqmoqda [8].

75% dan ortiq eskirish va xizmat muddati 20 yil va undan koʻp boʻlgan harakatlanuvchi tarkibning ishlashi xavfsizlik koʻrsatkichlarini, iqtisodiy samaradorlikni, eskirgan harakatlanuvchi tarkibni ekspluatatsiya qilish xarajatlarini sezilarli darajada oshirdi. Boshqa tomondan, yukli harakatlanuvchi tarkibning amalda yetishmasligi tashishni amalga oshirish imkonini bermayapti [7].

Vagonlar defitsitini kamaytirish yoʻllaridan biri vagon aylanmasi vaqtini qisqartirishdir. Vagon aylanmasi temir yoʻl ishining umumiy kompleks sifat koʻrsatkichidir. Temir yoʻl tarmogʻi uchun vagon aylanmasi yuk ortish tugallangandan yoki vagon yuklangan holatda qabul qilingan paytdan boshlab keyingi yuklash yoki vagonlarni yetkazib berishgacha boʻlgan oʻrtacha vaqt hisoblanadi. Vagon aylanmasiga quyidagilar kiradi: vagon yuklanganidan keyin stansiyada turgan vaqti; yuk ortish stansiyasidan yuk tushirish stansiyasigacha boʻlgan poyezdlarda vagonning yurish vaqti; saralash va shakllanish stansiyalarida vagonni qayta ishlash vaqti; vagonning yuk tushirish stansiyasida turish vaqti; boʻsh vagonning yangi yuk ortish stansiyasigacha boʻlgan ish vaqti (agar vagon yuk tushirilgan stansiyadan boshqa stansiyada yuklangan boʻlsa); vagonga yuk ortish vaqti. Temir yoʻlning barcha qismlarining texnik, iqtisodiy va tashkiliy faoliyati natijalarini aks ettiradi, vagondan foydalanish darajasini ham, temir yoʻlchilar mehnatining murakkabligi, intizomi va tashkiliyligini ham tavsiflaydi [6].

Lekin vagon aylanmasini qisqartirishga erishish temir yoʻl ekspluatatsiyasi bir necha yillar davomida davom etib kelayotgan muhim jarayonlarga bogʻliq: vagonlarning ortish-tushirish operatsiyalarida turib qolishi, harakatlanuvchi tarkibning peregonlarda turib qolishi, vagonlarning oʻz vaqtida stansiyalardan olib chiqib ketilmasligi va shu kabi tashkiliy jarayonlar, hamda vagon va lokomotivlarning tezligi kabi texnik omillar.Tashkiliy jarayonlarning oʻziga bevosita taʼsir koʻrsatish juda murakkab, lekin vagonlarning texnik holatini yangilash orqali ham tashkiliy omillarga, hamda vagonning tezligi kabi texnik omillarga taʼsir koʻrsatgan holda vagon aylanmasi vaqtini qisqartirishga erishish mumkin [1].

Vagonning texnik holatini yaxshilash uchun esa vagonlarning oʻqidan relslarga tushadigan yuklamani oshirish orqali vagonlarni takomillashtirish zarur. Bunda vagonning yuk

ko‘tara olish qobiliyati oshadi, natijada tashishda band bo‘lgan ishchi parkining bir vagoni tomonidan bajarilgan ish miqdori, ya’ni amaldagi vagon unumdorligi oshadi. Amaldagi vagon unumdorligi oshgandan so‘ng esa kelgusi rejaviy yil uchun aniqlanadigan vagon parkining talab etiladigan miqdori ham kamayadi. Mos ravishda vagon parki defitsiti ham kamayadi.

Tahlil va natijalar. Tadqiqot ishida vagonning gíldirak o‘qlaridan relslarga tushadigan yuklamani 23,5 ts dan 25 ts ga oshirishning ishchi parki vagonining unumdorligiga ta’sir qilish metodologiyasi ishlab chiqildi. Metodologiyani aniqlashda quyidagi vazifa qoýildi. Temir yo‘l transportida qabul qilingan harakatni tashkil etish, poyezdlarni shakllantirish rejasi, harakat jadvali, texnik stansiyalarda poezdlarni qayta ishlash texnologiyasi va (kontsentratsiya darajasida) ortish — tushirish operatsiyalarini bajarishni saqlagan holda vagon o‘q yuklamasini oshirish xisobiga yuk vagonining unumdorligini oshirish va vagonning talab etiladigan parkini kamaytirish imkoniyati aniqlanadi. Yuqoridagilarni inobatga olib quyidagi qoidalar shart sifatida qabul qilinadi [11]:

- vagonlarni to‘g‘ri shakllantirish vagonlarning yuklangan holda bosib o‘tgan masofasini oshiradi;
- vagonning ishchi parkining vagonning talab etiladgan miqdoriga mutanosib kamayishi vagon aylanmasi vaqti ham tezlashadi;
- vagonlarning yuk operatsiyalari orasida unumsiz to‘xtab turish vaqtlarini va noratsional tashishlarni kamaytirishga erishiladi [6].

Metodologiyani ishlab chiqishda quyidagi ketma ketlikda jarayonlar bajarildi:

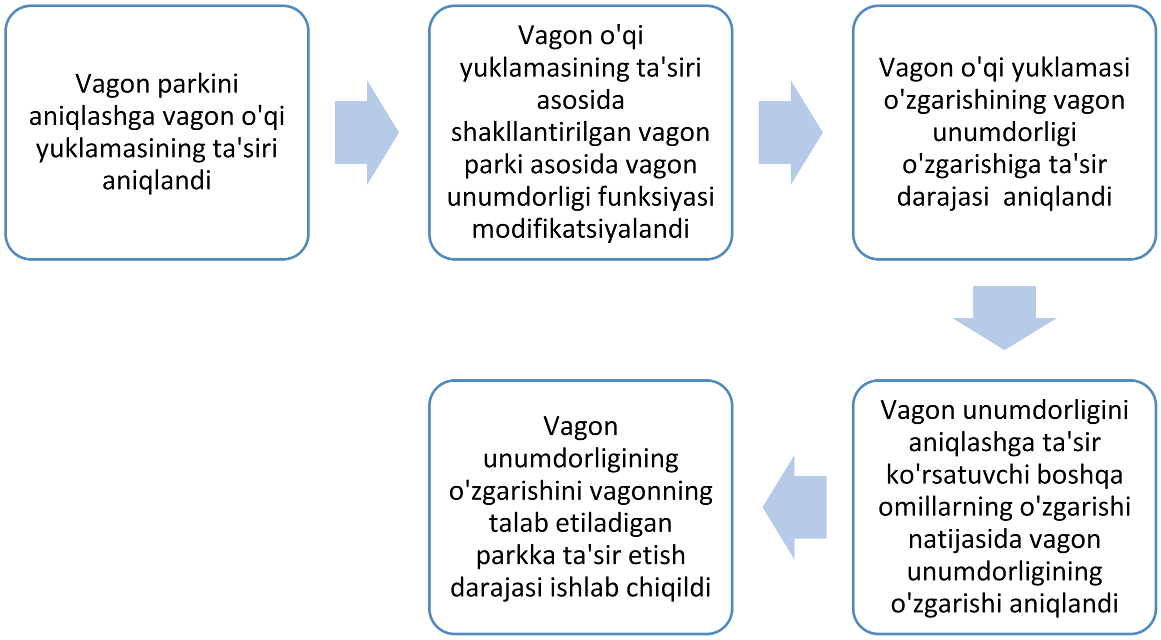

1-rasm. Vagon unumdorligi o’zgarish darajasini aniqlash jarayonlarning bosqichlari[1]

Metodologiyaning ketma-ketligini bajargan holda birinchi navbatda vagon parkini aniqlashga ta’sir qiluvchi omillarning bir biriga uzviy bog’liqlik darajasi tahlil qilindi.

[1] Rasmiy manbaalar asosida muallif ishlanmasi

Dastlab vagonlarning texnik parametrlari aniqlanadi. Yuk vagonining unumdorligini tavsiflovchi asosiy parametlari bo'lib, ilmiy ishning oldingi bo'limlarida ta'kidlanganidek, vagonning yuk kotarish qobiliyati, o'qlari soni (g'ildirak juftlari soni), kuzov hajmi, vagonning chiziqli o'lchamlari hisoblanadi. Bundan tashqari kuzovning solishtirma hajmi, tara koeffitsienti, g'ildirak juftlaridan relslarga yuklama, bir metr yo'lga yuklama kabi parametrlar ham vagon samaradorligini baholashda muhim xisoblanadi. Bundan tashqari ushbu texnik parametrlardan kelib chiquvchi vagonning statik yuklamasi ham katta rol o'ynaydi. Keyingi o'rinda yuk vagoning asosiy xisob ko'rsatkichlari aniqlanadi [10].

Vagonning yuk ko'tara olish qobiliyati asosiy parametri xisoblanadi va temir yo'l transportining muhim ko'rsatkichlari qatoriga tegishlidir. Vagonning yuk ko'tarish qobiliyati qancha yuqori bo'lsa, shuncha uning unumdorligi yuqori bo'ladi, ya'ni bir birlik vaqt oralig'ida tashilayotgan yuklarning hajmi ortadi. Vagonning yuk ko'tara olish qobiliyati esa vagon kuzovining hajmiga bevosita bog'liq. Vagonning statik yuklamasi haqiqatda vagonga qancha yuk yuklanganligini bildiradi va har bir yuk turi bo'yicha aniqlanadi [3]:

$$P_{st} = P * \lambda_i$$

Bu yerda, λ_i- i-yuk uchun yuk ko'tarish qobiliyatidan foydalanish koeffitsienti.

$$\lambda_i = \frac{V_{yu} * \rho}{P}$$

Bu yerda, ρ- yukning solishtirma zichligi, t/m^3.

Vagon tarasining og'irligini kamaytirish eng muhim vazifalardan biridir. Yuk vagonining og'irligini kamaytirish samaradorligi tara koeffitsienti bilan baholanadi: texnik, yuklash va ekspluatatsiya [5].

O'q yuklamasi - vagonning g'ildirak juftlaridan relslarga tushadigan ruxsat etilgan statik yuklamasining qiymati, vagondagi g'ildirak juftlarining soni m dan foydalaniladi:

$$P_o = \frac{P * (1 + k_T)}{m}$$

Vagonning yuk ko'tara olish qobiliyatini vagonning g'ildirak juftlaridan relslarga tushadigan ogírlik orqali quyidagicha ifodalanadi:

$$P = \frac{P_o * m}{(1 + k_T)}$$

Endi ushbu ifoda orqali vagonning talab etiladigan parkini aniqlash funksiyasiga o'rniga qoýish amallari bajariladi [4].

$$n_{tb} = O_v * \left(\sum U_{\text{pog}} + \sum U_{pr.gr}\right)$$

$\left(\sum U_{pog} + \sum U_{pr.gr}\right)$ – sutka davomida temir yo'l uchastkasida o'rtacha yuklangan va qabul qilingan vagonlar soni, bu ko'rsatkichni tonnada ifodalangan yillik yuk ortish va qabul qilish hamda statik yuklama orqali ifodalaymiz, shunda vagon parkining talab etiladigan hajmi quyidagi ko'rinishga keladi. $\left(\sum P_{\text{pog}} + \sum P_{pr.gr}\right) = \sum P$ o'zgartirish kiritib quyidagi ifoda hosil bo'ladi:

$$n_{tb} = \Theta_v * \frac{\sum P}{365 * P_{st}}$$

Yuqorida keltirilgan formulalardan foydalangan holda vagon parkining talab etiladigan miqdorining vagonning o'q yuklamasi orqali ifodalanishi quyidagicha amalga oshirildi:

$$n_{tb}^{P_o} = \Theta_v * \frac{\sum P}{365 * \frac{P_o * m}{(1 + k_T)} * \lambda_i} = \Theta_v * \frac{\sum P}{365} * \frac{(1 + k_T)}{P_o * m * \lambda_i}$$

Keyingi bosqichda P_o vagon o'qi yuklamasining ta'siri natijasida shakllantirilgan vagon parki asosida vagon unumdorligi funksiyasi modifikatsiyalandi.

Buning uchun vagon unumdorligini aniqlashning asosiy ifodasiga murojaat qilindi va ifoda quyidagi ko’rinishga keldi:

$$F_{vag} = \frac{\sum Pl_n}{\Theta_v * \frac{\sum P}{365} * \frac{(1 + k_T)}{P_o * m * \lambda_i} * 365} = \frac{\sum Pl_n * P_o * m * \lambda_i}{\Theta_v * \sum P * (1 + k_T)}$$

1-jadval

Vagon unumdorligining vagon o’qidan relslarga tushadigan yuklamaga ta’sirchanlik darajasi[1]

Ko'rsatkichlar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
O’zgaruvchi ko’rsatkichlar		P_o $\sum Pl_n$	P_o $\sum Pl_n$ Θ_v	P_o $\sum Pl_n$ Θ_v	P_o $\sum Pl_n$ Θ_v	P_o $\sum Pl_n$ Θ_v	P_o $\sum Pl_n$ Θ_v	P_o $\sum Pl_n$ Θ_v
Yuk aylanma, mlrd t-km	23,59	23,69	23,79	23,89	23,99	24,09	24,19	24,29
Vagon o'qidan relslarga tushadigan yuklama, ts	23,5	25	25	25	25	25	25	25
Vagon o'qidan relslarga tushadigan yuklamaning 23,5 ga teng bo''lgan vagonlarning ulushi	1	0,7	0,65	0,65	0,6	0,6	0,5	0,45
Vagon o'qidan relslarga tushadigan yuklamaning 25 ga teng bo''lgan vagonlarning ulushi	-	0,3	0,35	0,35	0,4	0,4	0,5	0,55
Vagon o'qlarining soni	4	4	4	4	4	4	4	4
Yuk ko’tarish qobiliyatidan foydalanish koeffitsienti	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78	0,78
Vagon aylanmasi, sutka	3,7	3,7	3,68	3,65	3,62	3,58	3,55	3,5
Yuklarni jo'natish, mln t	124,15	124,15	124,15	124,15	124,15	124,15	124,15	124,15
Tara koeffitsienti	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34
Vagon unumdorligi, t-km/vag	2809,94	2875,89	2912,82	2949,1	2995,31	3041,4	3099,01	3166,03
Vagon unumdorligini o'zgarish koefitsienti		2%	4%	5%	6%	8%	9%	11%

[1] Rasmiy manbaalar asosida muallif ishlanmasi

Shartli ravishda λ_i- yuk ko'tarish qobiliyatidan foydalanish koeffitsientini 0,7 ga teng dib olindi. Vagondagi g'ildirak juftlarining soni $m = 4$ va tara koeffitsientini $k_T = 0{,}34$ deb qabul qilinadi shartli ravishda ushbu ko'rsatkichlar 2030 yilgacha o'zgarmagan holda qoldi. $\sum \mathrm{P}l_n$ ning 2030 yilgacha qiymati esa prognoz ma'lumotlaridan olingan (3.3. bo'lim). Θ_v ning 2030 yilgacha qiymatlari ham Excel dasturi yordamida hisob-kitoblar jarayonida prognoz qilindi.

Hisob kitoblarda ishchi parkining vagon unumdorligini vagon o'qi yuklamasini 23,5 ts dan 25 ts ga o'zgarishi, hamda mos ravishda boshqa ta'sir etuvchi ko'rsatkichlarning o'zgarishi 2024-2030 yillar uchun berilgan.

Xulosa va takliflar. Vagonning gíldirak o'qlaridan relslarga tushadigan yuklamani 23,5 ts dan 25 ts ga oshirishning ishchi parki vagonining unumdorligiga ta'sir ta'sir qilish metodologiyasi ishlab chiqish jarayoni quyidagi xulosalarga kelishga imkon beradi:

- Vagon o'qidan relslarga tushadigan yuklamaning va yuk aylanmaning o'zgarishi, agar vagon unumdorligiga ta'sir ko'rsatayotgan boshqa ko'rsatkichlar shartli ravishda oz'garishsiz qoldirilganda, vagonning sutkalik unumdorligiga ta'sir ko'rsatib 2024 yilda 2023 yilga nisbatan 2% ga oshdi;
- 2025 yildan boshlab 2030 yilgacha esa vagon o'qidan relslarga tushadigan yuklamaning va yuk aylanmaning o'zgarishidan tashqari vagon aylanmasiga ham mos ravishda o'zgarishlar kiritilgan. Buning natijasida vagonning sutkalik unumdorligi bazis yilga qaraganda xisoblanganda 2030 yilga kelib 11 % ga oshdi.
- Vagonning sutkalik unumdorligi 2030 yilda 3166,03 t-km/vag ga teng bo'lsa, ya'ni 11% ga oshsa vagonning talab etiladigan parki 2030 yilda 21020 vagonga teng bo'ladi. Agar vagon unumdorligi omili xisobga olinmagan holda prognoz qilingan ishchi parki vagoni 2030 yilda 23615 vagonga teng bo'lsa, u holda vagon profitsiti hosil bo'lib, u +2595 vagonni tashkil qildi.

Umumiy xulosa qiladigan bo'lsak, vagon o'qidan relslarga tushadigan yuklamaning 23,5 ts dan 25 ts ga oshishi vagon unumdorligini 2030 yilga kelib 11% ga oshiradi, vagonning talab etiladigan parkiga ehtiyojni 32% ga kamaytiradi hamda vagonlar defitsiti yo'qoladi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Галабурда В.Г. Иванова Е.А., Соколов Ю.И., Аникеева-Науменко Л.О. Маркетинг на транспорте. - Москва : МГУПС, 2014.
2. Е.В. Будрина. Экономика транспорта: учебник и практикум для академического бакалавриата. - М. : Юрайт, 2016 г..
3. Кудрявцева А.В., Мачерет Д.А. Ретоспективный анлиз эффективности эксплуатационной работы железных дорог в грузовом движении // Мир транспорта. - 2018 г.. - 4 : Т. 16. - стр. 102-115.
4. Подсорин В.А. Завьялова Н.Ф. Основные фонды железнодорожного транспорта. - М. : РУТ (МИИТ), 2017.
5. Тевс С.К. Дубровская Е.В. Современные методы и технологии повышения эффективности использования подвижного состава на сети железных дорог. Сибирский государственный университет путей сообщения, 2016 г..
6. Терёщина Н.П. Лапидус Б.М.,Трихунков М.Ф. Экономика железнодорожного транспорта. - Москва : УМЦ ЖДТ, 2006.
7. Temir йўл transporti iqtisodiyoti. Darslik. Ismailxodjaev A.I., Kadirova Sh.A. ToshTYMI, T.:2013.

8. “O’zbekiston temir yo’llari” AJ ning 2023 yil uchun biznes-rejasi. Toshkent 2022. http://www.railway.uz
2. Файзуллаев Ж.С. Интеграциялашган транспорт-логистика тизимини бошқариш самарадорлигини ошириш (“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ мисолида). 08.00.13 – Менежмент. Иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация. Т.-2019.
3. Temir yo’l transporti iqtisodiyoti. Darslik. Ismailxodjaev A.I., Kadirova Sh.A. ToshTYMI, T.:2013.
4. Гуламов А.А. Экономическая оценка воспроизводства основнқх фондов железнодорожной компании. Специальность 08.00.05 — Экономика и управление народным хозяйством (экономика, организация и управление предприятиями, отраслями и комплексами — транспорт). АВТОРЕФЕРАТ диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. СПб.— 2011.
5. Рахимов А.И. Ўзбекистон темир йўллари компаниясида бошқарув стратегиясини ишлаб чиқиш ва унинг самарадорлиги. 08.00.13 – Менежмент ва маркетинг. Т.-2011.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОИЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 7 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).